

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ความยากจนเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อสังคมไทย เป็นปัญหาเรื้อรังที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ จากการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศใน ระยะ 3 ทศวรรษที่ผ่านมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่า แม้เศรษฐกิจของประเทศจะมี อัตราการเจริญเติบโตสูงขึ้น แต่ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นต่ำลงและมีปัญหาการกระจาย รายได้ไม่เท่าเทียมกัน(เมธี พยอมวงศ์และโสภณ แห่งเพชร, 2545) อีกทั้งเมื่อปี 2540 ประเทศไทยเกิด ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ที่ทำให้สัดส่วนคนยากจนเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มว่าจะทวีจำนวนมากขึ้นทั้งกลุ่ม คนยากจนในชนบทและกลุ่มคนยากจนในเมือง ซึ่งที่ผ่านมาได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาความ ยากจนจากรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานในระดับล่างให้เข้มแข็งโดยใช้ ชุมชนเป็นเป้าหมายในการพัฒนา (สำนักงานบริหารกองทุนพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2545) จากการที่รัฐบาลชุดก่อนได้กำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยมุ่งไปที่ชุมชนฐานราก ของประเทศให้มีความเข้มแข็งและมีความมั่นคง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นโยบาย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงได้ถูกกำหนดขึ้น โดยให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการ หมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่า ภูมิปัญญาของตน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญได้แก่ เป็นแหล่งเงินทุน หมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ มีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง เสริมสร้างกระบวนการ พึ่งพาตนเอง กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศและเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง (สำนักงานคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544) ซึ่งในการบริหารการจัดการได้กระจายอำนาจให้ ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีกลไกสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล ได้แก่คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน ทำหน้าที่บริหารจัดการเงินกองทุน ออกระเบียบข้อบังคับ รับสมาชิกกองทุนและ จัดทำทะเบียนสมาชิก สรรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ พิจารณาการให้กู้เงิน จัดทำนิติกรรม สัญญา จัดประชุมสมาชิกกองทุนและจัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรรคืนให้แก่กองทุน ซึ่งจากหน้าที่ดังกล่าว คณะกรรมการกองทุนมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติตั้งแต่เริ่มเตรียมความพร้อมของ

หมู่บ้าน การบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านให้เป็นอย่างถูกต้องตามระเบียบ การจัดสรรผลประโยชน์ให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งต้องบริหารจัดการกองทุนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่ได้กำหนดไว้ เพื่อช่วยให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตัวเองได้

อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีจำนวน 24 ตำบล 108 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 104,937 คน ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอดอนตูมและอำเภอบางเลน ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอพุทธมณฑลและอำเภอสสามพราน ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอสสามพราน ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองนครปฐม มีลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าและภูเขา เหมาะแก่การเพาะปลูก การทำนาปรังได้ผลดีมากเป็นที่นิยมของราษฎรทั่วไป รองลงมาได้แก่การทำสวนผลไม้และพืชผัก อีกทั้งการลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ได้ขยายเข้ามาในท้องที่นี้มากขึ้น ดังนั้นอำเภอ นครชัยศรี ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งที่ได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและมีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน ตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 7 ปี มีจำนวนกองทุนหมู่บ้านทั้งสิ้น 108 กองทุน (สำนักพัฒนาชุมชนอำเภอ นครชัยศรี, 2551) กองทุนบางแห่งได้มีการเปลี่ยนคณะกรรมการกองทุนทั้งจากเหตุผลครบวาระ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งงานหลักมีภารกิจอื่นที่ต้องไปปฏิบัติ หรือ การปฏิบัติงานที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์จึงทำให้สมาชิกต้องการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการกองทุน เพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการกองทุนดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง จึงต้องสรรหากบุคคลที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกกองทุนให้มารับตำแหน่งต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอำเภอ นครชัยศรี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ความรู้และความพึงพอใจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำข้อมูลจากผลการศึกษาที่ได้รับใช้ในการวางแผนแก้ไขหรือสนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในอำเภอ นครชัยศรี สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความรู้ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ความรู้และความพึงพอใจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในอำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในอำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงความรู้ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ความรู้และความพึงพอใจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
3. สามารถนำผลที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหาและลดอุปสรรคในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอำเภอ นครชัยศรี และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

ความรู้ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในวัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติงาน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 โดยพิจารณาจากบทบาทการปฏิบัติงานในเรื่อง การดำเนินการให้กู้เงินกองทุน การมีส่วนร่วม และการติดตามดูแลช่วยเหลือสมาชิกกองทุน รวมถึงวิธีการปฏิบัติงานที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ปฏิบัติจริง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด ในพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ความรู้และความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในวัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 รวมถึงความพึงพอใจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในอำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม